

Skolverket

106 20 Stockholm

Luntmakargatan 13, Box 7851,
SE-103 99 Stockholm, Sweden
Tfn/Phone: +46 8 563 085 00
Fax: +46 8 563 085 50
hsv@hsv.se, www.hsv.se

Per-Gunnar Rosengren
08-563 088 16
per-gunnar.rosengren@hsv.se
YTTRANDE

2010-01-19
Reg.nr 13-6545-09

Yttrande över förslag till programstrukturer och examensmål för den nya gymnasieskolan

Högskoleverket har fått möjlighet att lämna synpunkter på examensmål och programstrukturer i arbetet med Gy 2011 i brev från den 14 december 2009 (dnr. 2009:520). Verket har även deltagit i några av de seminarier som Skolverket arrangerat kring de nya programstrukturerna och examensmålen. De har varit mycket givande. Högskoleverket har lämnat några synpunkter på struktur och examensmål vid seminarierna men verket vill även i skriftlig form lämna några kommentarer och förslag till revideringar.

Examensmålen för *Ekonomiprogrammet* anger att programmet ”ska ge kunskaper i ekonomi, företagande och om det svenska rättssystemet men också inom andra samhällsvetenskapliga och humanistiska områden. Efter examen från programmet ska eleverna ha kunskaper för högskolestudier inom främst ekonomi, juridik och andra samhällsvetenskapliga områden.” Programmets struktur visar emellertid att det är ganska starkt styrt mot ekonomi och att juridik har en mindre omfattning. Det övriga samhällsvetenskapliga innehållet representeras främst av 100 poäng samhällskunskap och humaniora av 100 poäng språk. Målet för programmet bör återspegla att programmet främst är inriktat mot ekonomi och i någon mån mot juridik, vilket inte är tillräckligt tydligt idag. Om programmet verkligen ska ha en tydlig inriktning mot samhällsvetenskap bör eleverna läsa samhällskunskap 2 obligatoriskt.

Ekonomiprogrammet skiljer sig från de övriga högskoleförberedande programmen genom att omfatta 1250 poäng gymnasiegemensamma ämnen. Resterande program har endast 1150 poäng gymnasiegemensamma ämnen eller 1100 poäng för teknikprogrammet. Det som skiljer är 100 poäng internationell ekonomi. Högskoleverket ifrågasätter placeringen av denna kurs bland gymnasiegemensamma ämnen och anser att den borde tillhöra de programgemensamma karaktärsämnena eller att innehållet borde vara integrerat i övriga ekonomikurser. Högskoleverket anser att det är eftersträvansvärt att omfattningen på de gymnasiegemensamma ämnena, de programgemensamma karaktärsämnena och så vidare, blir gemensam för samtliga program.

Högskoleverket anser att programmet bör ha en internationell karaktär men i förslaget är denna karaktär inte särskilt utvecklad. Till exempel finns ingen inriktning med internationell profil och omfattningen när det gäller språk är mycket liten – 100 poäng.

Högskoleverket ifrågasätter vidare om inriktningen ledarskap och företagande ger en tillräcklig fördjupning inom området på ett motsvarande sätt som de andra inriktningarnas fördjupning. Det är oklart hur eleverna kan bygga vidare på denna inriktning i dagsläget.

Det *estetiska programmet* har den minsta omfattningen av de högskoleförberedande programmen när det gäller programgemensamma karaktärsämnen. Högskoleverket anser att de programgemensamma karaktärsämnena bör utvidgas med kursen historia 2 för att få en något större omfattning, men också för att ge eleverna bättre grund för fortsättningen på studierna inom inriktningarna.

Högskoleverket anser att det *humanistiska programmet* ligger nära utredarens, regeringens och riksdagens intentioner. Högskoleverket anser dock att språkinriktningen inte balanserar moderna språk och latin tillräckligt väl. Språkinriktningen bör omfatta 200 poäng latin för att ge en tillräcklig fördjupning, enligt Högskoleverkets uppfattning. Studierna i moderna språk är i övrigt väl tillgodosedda inom programmet, varför en sådan förändring borde vara oproblematiske.

Högskoleverket anser att *naturvetenskapsprogrammet* till stor del motsvarar Högskoleverkets förväntningar på programmet, men med ett undantag och det gäller inriktningen naturvetenskap och samhälle. Det är otydligt för Högskoleverket vilka högskoleutbildningar denna inriktning leder vidare mot. Inriktningen kan naturligtvis vara ett sätt att rekrytera elever till programmet och området som inte är motiverade att läsa matematik 4 och fysik 2. Studenterna som väljer inriktningen måste emellertid välja kurser som ger ytterligare fördjupning i matematik eller kemi, ibland bägge kurserna, för att få behörighet för utbildningar där lärosätena väljer områdesbehörigheterna 11, 12, 13 eller 14 (farmaci/medicin/naturresurser/naturvetenskap/odontologi/undervisning). Inriktningen naturvetenskap ger däremot behörighet till de allra flesta högskoleutbildningar. De faktiska behörighetskraven kan dock vara lägre eftersom en del lärosäten sänker kraven i områdesbehörigheterna. Det finns inte heller något beslut om kraven för särskild behörighet för elever som går ut gymnasieskolan 2014 för närvarande. Inriktningen skulle möjligen få en tydligare profil om den riktades mot miljö och hållbar utveckling.

Högskoleverket anser att *samhällsvetenskapsprogrammet* inte erbjuder tillräcklig fördjupning inom samhällsvetenskap, dvs. det som rimligen är programmets fördjupningsområde. En elev kan läsa detta program utan att få någon samhällsvetenskaplig fördjupning eftersom endast 100 poäng samhällskunskap är obligatorisk. Högskoleverket anser att delen med programgemensamma

karaktärsämnen är för liten och att den bör utökas med samhällskunskap 2 och eventuellt historia 2. Det innebär att inriktningarnas omfattning måste minskas men eftersom dessa ämnen redan ingår i två av dem blir det enligt Högskoleverkets mening mindre problematiskt.

Målen för programmet är inte riktigt i linje med innehållet. Orden ”förändring över tid och rum” förespeglar ett historiskt perspektiv som är ganska lite utvecklat, särskilt i inriktningarna, där historia bara finns i inriktningen samhällsvetenskap. Vidare är de kulturella och miljömässiga förhållandena som anges i målen inte särskilt tydliga i programstrukturen.

Högskoleverket bedömer att *teknikprogrammet* i hög grad motsvarar Högskoleverkets förväntningar.

När det gäller de *yrkesförberedande programmen* anser Högskoleverket att det tydligt måste framgå direkt av slutbetyget och av studievägskoden om eleven uppnått högskolebehörighet.

Högskoleverket vill framhålla att formulera examensmålen på det sätt som har skett i högskolan, dvs. i termer av lärandemål, ger en ökad tydlighet för dem som ska omsätta målen.

Yttrandet har beslutats av universitetskansler Anders Flodström efter föredragning av utredaren Per Gunnar Rosengren i närvaro av huvudsekreteraren Lena Adamson, informationschefen Eva Ferndahl och avdelningschefen Cecilia Nordling.

Anders Flodström

Per Gunnar Rosengren